

УДК 37.013.14

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2026-1\(226\)-22-25](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2026-1(226)-22-25)

БИЛОНОЖКО ОЛЕНА ВІКТОРІВНА,

докторка філософії, директорка, Кременчуцька гімназія № 1
Кременчуцької міської ради Кременчуцького району
Полтавської області, м. Кременчук, Україна

Olena Bilonozhko,

PhD, Head, Kremenchuk Gymnasium No 1 of the Kremenchuk City Council,
Kremenchuk District, Poltava Region,
Kremenchuk, Ukraine

E-mail: obilonozhko510@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9845-0277>

МІЖНАРОДНІ ГРАНТИ В АСПЕКТІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД МІСТА КРЕМЕНЧУКА

А Розглядається участь закладів загальної середньої освіти м. Кременчука у міжнародних грантових конкурсах і проєктах. Підкреслюється, що участь закладів освіти у міжнародних грантових програмах є ефективним інструментом подолання кризових явищ в освіті в умовах війни. Обґрунтовується потреба в опануванні керівниками закладів освіти грантових інструментів, міжнародних програм підтримки та навичок стратегічного фінансового планування. Аналізуються результати участі у конкурсі «Школа освітніх управлінців 2025» ініціативи «STEM для громади: спільний простір розвитку», що базується на створенні мережі лабораторій-майданчиків у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) та формуванні сильної системи партнерств. Наголошується на тому, що міжнародні гранти є одним із ключових інструментів модернізації шкільної освіти Кременчука. Вони сприяють упровадженню інноваційних практик, які без зовнішньої підтримки були б фінансово недоступними. Заклади освіти, що беруть участь у міжнародних проєктах, демонструють вищий рівень управлінської автономії, здатність до довгострокового планування, активне використання аналітичних інструментів і проєктного менеджменту. Акцентується позитивний вплив участі ЗЗСО у міжнародних грантових програмах на якість шкільної освіти.

Ключові слова: міжнародна грантова діяльність; якість освіти; заклади загальної середньої освіти; грантова ініціатива; керівник закладу освіти

INTERNATIONAL GRANTS IN TERMS OF IMPROVING THE QUALITY OF SCHOOL EDUCATION: THE EXPERIENCE OF KREMENCHUK

А The article discusses the participation of general secondary education institutions in Kremenchuk in international grant competitions and projects. It emphasizes that the participation of educational institutions in international grant programs is an effective tool for overcoming crises in education during wartime. It justifies the need for administrators of educational institutions to master grant instruments, international support programs, and strategic financial planning skills. The results of participation in the "School of Educational Managers – 2025" competition of the "STEM for the Community: A Common Development Space" initiative, based on the creation of a network of laboratory platforms in general secondary education institutions and the formation of a strong system of partnerships, are analyzed. The partner network includes educational institutions of various levels (schools, colleges, and universities) and community enterprises as a source of practical case studies and potential investments. It is emphasized that international grants are one of the key tools for modernizing school education in Kremenchuk. They contribute to the implementation of innovative practices that would be financially inaccessible without external support. Educational institutions participating in international projects demonstrate a higher level of managerial autonomy, the ability to plan for the long term, and the active use of analytical tools and project management. Educational institutions that systematically work with international funds demonstrate openness to innovation and the ability to attract external resources, which helps shape a positive image of the city at the national and international levels. The positive impact of the participation of general secondary education institutions in international grant programs on the quality of school education is emphasized.

Keywords: international grant activities; quality of education; general secondary education institutions; grant initiative; head of an educational institution

Актуальність проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими практичними завданнями. Українська освіта в умовах війни разом із країною переживає важкі часи. Важливим шляхом подолання кризових явищ є участь закладів освіти у міжнародних грантових програмах. У зв'язку із цим зростає потреба в опануванні керівниками закладів освіти грантових інструментів, міжнародних

програм підтримки та навичок стратегічного фінансового планування. Кременчуцькі ЗЗСО вже зробили перші кроки на цьому шляху, скориставшись допомогою міжнародних фондів і організацій. Узагальнення практичного досвіду закладів освіти є актуальною науковою проблемою.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Участь у грантових проєктах передбачає обізнаність керівників ЗЗСО

у фінансових питаннях. Проблема фінансової грамотності керівників закладів освіти та їхньої готовності до ефективного використання міжнародних грантових можливостей активно досліджуються як українськими, так і зарубіжними науковцями.

Дослідники акцентують на необхідності розвитку партнерств, участі в міжнародних ініціативах і використанні грантових програм для підвищення якості освіти. Інституційний та міжнародний контекст функціонування освітньої сфери в умовах війни детально проаналізовано у виданні «Освіта в реаліях війни» [6], підготовленому Національною академією педагогічних наук України. У документі окреслено ключові напрями підтримки з боку міжнародної спільноти, зокрема грантової допомоги, спрямованої на забезпечення неперервності освітнього процесу.

Прикладом практично орієнтованого ресурсу є навчальний посібник О. Марченко та Д. Сушка [4], у якому подані методичні рекомендації щодо участі в грантових конкурсах. Посібник містить алгоритми підготовки проектних заявок, критерії оцінювання, специфіку роботи з міжнародними донорами, що робить його цінним інструментом для керівників освітніх установ.

Науковці розглядають специфіку використання міжнародних грантів у різних ланках освіти: вищій (П. Поплавський [7], неформальній (І. Максак, М. Радченко [3]), освіти дорослих (О. Єгорова [2]).

Готовність до участі у міжнародних грантових проєктах нерозривно пов'язана з фінансовою компетентністю керівника закладу освіти. У працях сучасних авторів простежується тенденція до комплексного розгляду фінансових компетентностей управлінця як складника професійної діяльності та чинника розвитку освітньої установи.

У дослідженні С. Баценко проаналізовано рівень фінансової грамотності директорів закладів загальної середньої освіти на основі даних онлайн-опитування [1].

Г. Москалик розкриває проблему готовності керівника закладу освіти до самостійної фінансово-господарської діяльності, підкреслюючи, що недостатній рівень фінансової компетентності негативно позначається на якості управління, а отже, – й на результативності роботи закладу [5].

Важливість фінансової грамотності для педагогічних працівників загалом обґрунтовано у розвідці І. Семенової [8].

Проблематика удосконалення фінансування системи освіти в Україні репрезентована у монографії під редакцією С. Лондара [9]. Авторський колектив аналізує механізми фінансування, оцінює їхню ефективність і пропонує шляхи реформування, що передбачають підвищення автономії закладів і розвиток альтернативних джерел фінансової підтримки [там само].

Зарубіжні науковці також підкреслюють значущість фінансових компетентностей освітніх управлінців. Так, Дж. Бан, М. Ботиста і М. Ботиста досліджують зв'язок між навичками фінансового менеджменту керівників шкіл і результативністю роботи педагогів [10]. Автори

зазначають, що вміння раціонально розподіляти ресурси позитивно впливає на якість освітнього процесу [там само]. А. Баррера акцентує на необхідності підвищення кваліфікації адміністраторів у сфері фінансового управління [11].

Отже, українські та зарубіжні дослідження одноставно наголошують на необхідності системного підвищення кваліфікації керівників освітніх установ у сфері залучення міжнародної грантової підтримки.

Мета статті полягає в осмисленні досвіду участі ЗЗСО Кременчука у міжнародних грантових проєктах і дослідженні впливу цієї діяльності на підвищення якості шкільної освіти.

Викладення основного матеріалу. Співпраця з міжнародними фундаціями з метою отримання грантової підтримки у сфері освіти доволі тривалий період у Кременчуці була прерогативою закладів вищої освіти, приватних установ (шкільної та позашкільної освіти) і громадських організацій. Кременчуцькі ЗЗСО розпочали участь у міжнародних грантових проєктах 2021 р., коли Кременчуцький лицей № 10 «Лінгвіст» виграв конкурс «Class Pack 2021» й отримав грант на дворічні курси з робототехніки «FIRST LEGO League Challenge + Explore» від міжнародних компаній «First» і «LEGO Group». Завдяки гранту заклад освіти, який традиційно мав лінгвістичний профіль (поглиблене вивчення англійської та німецької мов), втілює програму з робототехніки та проєктної діяльності для учнів з 1-го по 9-ий класи. У лицей за рахунок окремих модульних уроків було розширено програми з інформатики, технологій і дизайну, а також інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Окрім комплектів для занять, заклад освіти отримав необхідну кількість гаджетів (електронних планшетів).

У 2025 р. учасником грантового конкурсу стала Кременчуцька гімназія № 1, яка бере участь у Міжнародному проєкті «Школа освітніх управлінців 2025». Організаторами конкурсу є Громадська спілка «Освіторія» і Кембриджський університет. Проєкт розрахований на п'ять місяців і передбачає навчання освітніх керівників із резиденційним тижнем у Кембриджі.

Метою програми є навчання кризовому лідерству, створенню безпечного освітнього середовища й фінансової стійкості, що є особливо актуальним для сучасної української освіти в умовах тривалої війни. Окрім навчання керівників, проєкт передбачає фінансову підтримку закладів освіти, тобто виділення коштів під проєкти, які розробляються учасниками програми з урахуванням нагальних потреб.

Результати дослідження. На основі аналізу стану шкільної освіти м. Кременчука було вирішено висунути на конкурс «Школа освітніх управлінців 2025» ініціативу «STEM для громади: спільний простір розвитку», що базується на створенні мережі лабораторій-майданчиків у ЗЗСО та формуванні сильної системи партнерств.

Головний виклик Кременчуцької громади полягає у відсутності STEM-лабораторій у школах. Учні вивчають природничі дисципліни переважно теоретично. Бракує обладнання для дослідів, технічних наборів для робототехніки, мікроконтролерів, 3D-принтерів, інженерних інструментів. У багатьох закладах немає навіть

мінімальної технічної бази. Проблему посилює те, що зараз фінансування інноваційної інфраструктури в освіті майже відсутнє. Через воєнні обставини та бюджетні обмеження громада не може виділити ресурси на створення сучасних лабораторій, а школи самостійно не здатні забезпечити таку модернізацію. Водночас місто має потужні ресурси: великі високотехнологічні підприємства, численні технічні коледжі, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, який історично готує різнопрофільних фахівців інженерних і технічних спеціальностей. Завдяки міжнародній підтримці ЗЗСО мають долучитися до підготовки майбутніх спеціалістів з інженерної та природничої галузей знань, а освіта у місті – перетворитися на цілісну і загальнодоступну систему.

STEM-освіта, на наш погляд, є не просто трендом, вона є основою майбутньої відбудови країни та розвитку громади. Створення принципово нового освітнього простору, де учні зможуть на практиці вивчати технології та експериментувати, дозволяє значно підвищити якість освіти з урахуванням викликів часу.

Проект передбачає створення лабораторій у різних ЗЗСО: у кожній школі формується STEM-зона з мінімально необхідним обладнанням; лабораторії одразу працюють у мережі, а не як окремі ізольовані простори; обладнання забезпечується поетапно та за різними джерелами фінансування, які буде координувати керівник проекту. До партнерської мережі входять заклади освіти різних рівнів (школи, коледжі та університет) та підприємства громади як джерело практичних кейсів і потенційних інвестицій. Керівник проекту є менеджером і координатором, який об'єднує заклади, розподіляє ресурси, формує партнерства та забезпечує сталість ініціативи. Також він формує звітність, аналізує вплив і масштабування проекту.

У межах проекту заплановано спільні заходи та навчальні програми: міські STEM-фестивалі, хакатони, інженерні турніри, конкурси 3D-моделей, «Інженерні канікули» та «STEM-суботи», інформаційно-просвітницькі курси від університету, обмін досвідом між учасниками, спільні методичні розробки тощо. Очікуваний вплив проекту на Кременчуцьку громаду є комплексним і багатограним.

Для здобувачів загальної середньої освіти створюється можливість практичного навчання, відбувається розвиток технічного мислення, комунікації, творчості. Учні залучаються до інженерних професій і проектної діяльності. Як наслідок,

розвивається активність, формується критичне мислення, підвищується мотивація до навчання.

ЗЗСО м. Кременчука отримують сучасну інфраструктуру – лабораторії нового типу, що підвищує престиж і конкурентоспроможність шкільної освіти. Участь у міжнародному проекті позитивно впливає на якість освітнього процесу, розширює можливості компетентнісного навчання та інклюзивної освіти.

Педагоги завдяки участі у проекті отримують можливість працювати з сучасними технологіями, що сприяє розвитку професійних компетентностей. Участь у міжнародних тренінгах, наставницьких програмах, школах лідерства, стажуваннях і семінарах сприяє зростанню цифрової, мовної, комунікаційної та проектної компетентностей учителів. Це позитивно впливає на якість викладання і створює в школах культуру неперервного навчання.

Головними ефектами для міста є залучення грантів та інвестицій у сферу освіти, зміцнення інноваційного потенціалу громади, підготовка професійних кадрів для промислових підприємств м. Кременчука.

Висновки. Міжнародні гранти є одним із ключових інструментів модернізації шкільної освіти м. Кременчука. Вони сприяють упровадженню інноваційних практик, які без зовнішньої підтримки були б фінансово недоступними. Заклади освіти, що беруть участь у міжнародних проектах, демонструють вищий рівень управлінської автономії, здатність до довгострокового планування, активне використання аналітичних інструментів і проектного менеджменту. Грантові програми активізують партнерство між ключовими стейкхолдерами освітнього процесу: освітніми закладами, громадськими організаціями, промисловими підприємствами тощо. Вони є каталізатором переходу українських шкіл до європейських стандартів, орієнтованих на учня, цифрову трансформацію та сталий розвиток громади.

Заклади освіти, що системно працюють із міжнародними фондами, демонструють відкритість до інновацій і здатність залучати зовнішні ресурси, що формує позитивний імідж міста на національному та міжнародному рівнях.

Перспективи подальших розвідок убачаємо в аналізі результатів втілення ініціативи «STEM для громади: спільний простір розвитку», передусім, в аспекті впливу на якість шкільної освіти міста.

Список використаних джерел

1. Баченко С. Розвиток фінансової грамотності директорів закладів загальної середньої освіти: результати онлайн-опитування. *Освіттологія*. 2022. № 11. С. 58–67. DOI: <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2022.11.5>
2. Єгорова О. В. Міжнародні освітні фонди в Україні як ресурс реалізації стратегії навчання впродовж життя. *Гуманітарний журнал*. 2010. № 1. С. 70–74.
3. Максак І., Радченко М. Європейські гранти у контексті неформальної освіти. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Педагогічні науки*. 2023. № 21 (177). С. 21–26. DOI: <https://doi.org/10.58407/visnik.232104>
4. Марченко О. В., Сушко Д. О. Методичні рекомендації щодо участі у грантових програмах та конкурсах: навч. посіб. Дніпро: ДДУВС, 2018. 68 с.
5. Москалик Г. Ф. Готовність керівника закладу освіти до самостійної фінансово-господарської діяльності як умова забезпечення якісної діяльності закладу. *Імідж сучасного педагога*. 2020. № 3. С. 11–14. DOI: <https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3-11-14>
6. Освіта в реаліях війни: орієнтири міжнародної спільноти: оглядове видання / за заг. ред.: О. Топузова, О. Локшиної; Нац. акад. пед. наук, Ін-т педагогіки НАПН України. Київ: Пед. думка, 2022. 66 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-614-8-2022-55>
7. Поплавський П. Значення міжнародних грантових проектів для закладів вищої освіти України. *Актуальні проблеми економіки*. 2023. № 11 (269). С. 137–147. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2023-1-269-137-147>

8. Семенова І. В. Фінансова грамотність як одна з найважливіших компетенцій педагога. *Плекаємо особистість: наук.-метод. альманах*. Полтава ; Лубни : ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2024. Вип. 6.
9. Удосконалення фінансування системи освіти України як передумова успішного реформування : монографія / за ред. С. Л. Лондара ; ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Київ, 2021. 274 с.
10. Ban J., Bautista M., Bautista M. School Heads' Practices and Skills in Financial Management in Relation to Teachers' Performance. *International Multidisciplinary Journal of Research for Innovation, Sustainability and Excellence (IMJRIS)*. 2025. No 2 (6). P. 494–508. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15662444>
11. Barrera A. T. School Administrators' Financial Management Practices: Basis For Upskilling Activities. *Psychology and education: a multidisciplinary journal*. 2025. Vol. 41, iss. 6. P. 723–738. DOI: <https://doi.org/10.70838/pemj.410605>

References

1. Batsenko, S. (2022). Rozvytok finansovoї hramotnosti dyrektoriv zakladiv zahalnoi serednoi osvity: rezultaty online-opytuvannia [Development of financial literacy among directors of general secondary education institutions: results of an online survey]. *Osvitohiia [Osvitology]*, 11, 58-67. DOI: <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2022.11.5> [in Ukrainian].
2. lehorova, O. V. (2010). Mizhnarodni osvitni fondy v Ukraini iak resurs realizatsii stratehii navchannia vprodovzh zhyttia [International educational foundations in Ukraine as a resource for implementing lifelong learning strategies]. *Humanitarnyi zhurnal [Humanitarian Journal]*, 1, 70-74 [in Ukrainian].
3. Maksak, I., & Radchenko, M. (2023). Yevropeiski hranty u konteksti neformalnoi osvity [European grants in the context of informal education]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Chernihivskiy kolehium» imena T. H. Shevchenka. Pedagogichni nauky [Bulletin of the National University "Chernihiv Collegium" named after T. G. Shevchenko. Pedagogical Sciences]*, 21 (177), 21-26. DOI: <https://doi.org/10.58407/visnik.232104> [in Ukrainian].
4. Marchenko, O. V., & Sushko, D. O. (2018). *Metodychni rekomendatsii shchodo uchasti u hrantovykh prohramakh ta konkursakh [Methodological recommendations for participation in grant programs and competitions]: navch. posib.* Dnipro: DDUVS [in Ukrainian].
5. Moskalyk, H. F. (2020). Hotovnist kerivnyka zakladu osvity do samostiinoi finansovo-hospodarskoi diialnosti yak umova zabezpechennia yakisnoi diialnosti zakladu [Readiness of the Head of the Educational Institution for Independent Financial and Economic Activity as a Condition for Ensuring the Quality of the Institution]. *Imidzh suchasnoho pedahoha [Image of the Modern Pedagogue]*, 3, 11-14. DOI: <https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3-11-14> [in Ukrainian].
6. Topuzov, O., & Lokshyna, O. (Eds.). (2022). *Osvita v realiiakh viiny: oriientyry mizhnarodnoi spilnoty: ohliadove vydannia [Education in the realities of war: guidelines from the international community: review publication]*. Nats. akad. ped. nauk, In-t pedahohiky NAPN Ukrainy. Kyiv: Ped. dumka. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-614-8-2022-55> [in Ukrainian].
7. Poplavskiy, P. (2023). Znachennia mizhnarodnykh hrantovykh proektiv dlia zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy [he importance of international grant projects for higher education institutions in Ukraine]. *Aktualni problemy ekonomiky [Actual problems of economics]*, 11 (269), 137-147. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2023-1-269-137-147> [in Ukrainian].
8. Semenova, I. V. (2024). Finansova hramotnist yak odna z naivazhlyvishykh kompetensii pedahoha [Financial literacy as one of the most important competencies of a teacher]. In *Plekaemo osobystist [Nurturing personality]: nauk.-metod. almanakh (Is. 6)*. Poltava; Lubny: DZ «Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka» [in Ukrainian].
9. Londar, S. L. (Ed.). (2021). *Udoskonalennia finansuvannia systemy osvity Ukrainy yak peredumova uspishnoho reformuvannia [Improving the financing of Ukraine's education system as a prerequisite for successful reform]: monohrafiia.* DNU «Instytut osvitnoi analityky». Kyiv [in Ukrainian].
10. Ban, J., Bautista, M., & Bautista, M. (2025). School Heads' Practices and Skills in Financial Management in Relation to Teachers' Performance. *International Multidisciplinary Journal of Research for Innovation, Sustainability and Excellence (IMJRIS)*, 2 (6), 494-508. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15662444>.
11. Barrera, A. T. (2025). School Administrators' Financial Management Practices: Basis For Upskilling Activities. *Psychology and education: a multidisciplinary journal*, 41, 6, 723-738. DOI: <https://doi.org/10.70838/pemj.410605>

Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 23.11.2025